

Kauppakorkeakoulu tulosjohtamiseen?

Volko korkeakoulujen ja yliopistojen toiminnan tehostamisesta uusien ohjausmenetelmien avulla olla jotakin todellista hyötyä tutkimuksen kannalta? Kauppakorkeakoulun osalta näyttää siltä, että näin saattaisi olla. Samean veden hämmäntäminen tavalla tai toisella kirkastaa maisemaa juuri niiltä, jotka tekevät muutenkin tutkimustyötä. Akateemisten kivien alla lymyilevät ex-tutkijat keskittynevät edelleen käyttämään, ettei toinen saman kiven (eli laitoksen) alla makaava kumppani vain pääse nappaamaan sinne eksynyttä toukkaa.

Uudistus on aloitettu Helsingin kauppakorkeakoulussa siten, että kukin laitos on joutunut itse asettamaan tavoitteet tulevalle opetus- ja tutkimustoiminnalle. Tulokset ensimmäi-

sestä kierroksesta osoittavat, että tavoitelta on valkea kirjata ellei niitä ole. Joillakin laitoksilla kuitenkin tapahtuu myös tutkimuksessa ja tämä näkyi suunnitelmissa. Keskushallinto vastasi eroin suunnitelmien tasossa ja viimevuosina annetuissa näytöissä (esim. julkaisutoiminta ja jatkotutkinnot) antamalla parhaille laitoksille "ylimääräistä" rahaa. Tämän rahan käytöstä voidaan päättää laitoksen sisällä. Tämä on yksi pieni askel kohden hajautetumpaa hallintoa.

Tärkeää uudistuksen vaikutusten kannalta on sen ajankohta. Kun valtio ja yksityinen taho ovat nyt juuri valmiita lisäämään tutkimustoiminnan rahoitusta, voidaan tuloksiin perustuva resurssien allokointi tehdä siten, ettei keneltäkään vähennetä resursseja, vaan annetaan niille lisää, jotka ylittävät tehdä tutkimustyötä. Jos tutkijat tietävät itse, mitä halauvat tehdä, ei ulkopuolisenkaan rahoituksen käyttö pienessä mitassa ole niin vaarallista kuin monet uskovat.

Tietenkin ongelmaksi jää edelleen

se, että tutkimustyön tuloksekkouden arviointi on vaikeaa. Sitä ei voida suorittaa mekaanisesti laskemalla julkaisuja tai ulkomaanmatkoja. Tämä asettaa suuria vaatimuksia koulun johdolle: johdon on itse kyettävä arvioimaan ketkä koulussa ovat todella kiinni alansa tutkimuksessa ja ketkä ovat vain muuten taitavia rakentamaan näyttäviä kulisseeja. Erot tuotoksessa ovat kuitenkin niin selviä, että useimmissa tapauksissa kaikki indikaattorit antavat samansuuntaisia tuloksia.

Toinen uudistukseen liittyvä suuri ongelmakenttä ei vielä ole noussut keskustelussa esiin. Kun laitokset joutuvat suunnittelemaan omaa toimintaansa ja saavat resursseja saavutettujen tulosten mukaan, asettaa tämä uusia vaatimuksia laitosten sisäiselle yhteistyölle ja laitosten johtamiselle. Kiven alle syntyy pakostakin vipinää, kun akateemiset simput ja lohenpoikaset jakavat toukkasaallistaan ja ihmetteivät, kuinka toimia kiven ympärillä avartuvassa ja palkoin kirkastuvassa meressä.

Keijo Räsänen